

2011 – A cigányság éve?

CMagyarország az EU-elnökség ideje alatt átfogó, egész Európát érintő Roma-keretstratégia kidolgozását vállalta, melyet az Európai Bizottság elé terjeszt, és amennyiben azt elfogadják, a roma-integráció keretprogramja számos, hazánkban is jelentős probléma megoldását vetíti előre. Kiemelten fontos egy komplex megoldási javaslat kidolgozása, amely bázisa Európa és országunk jövőjének: az esélyegyenlőség megteremtésével sikerül az elmaradottabb területeken élők motivációját is felkelteni a tanulás, a munka iránt, és ezzel elindítani a felzárkózást. **Balog Zoltánnal**, a Miniszterelnökség társadalmi felzárkózásért felelős államtitkárával beszélgettem.

– Az európai államok cigányságának helyzetében melyek azok a közös vonások, amik miatt egy közös roma-stratégia kialakításáról beszélhetünk?

– A romák világa heterogén, nemcsak országonként más a helyzetük, hanem egy országon belül is, hiszen Magyarországon belül is vannak középosztálybeliek, vannak diplomások. Más kérdés, hogy kis százalékban az össznépeséghez képest. A romák nagy részére mégis a társadalom fősodrából történő kiszorulása a jellemző. A kirekesztés szót szokták használni, én ezt nem szívesen használom, mert abban egy összeesküvés-elmélet van a háttérben, mintha lennének gonosz emberek, akik kirekesztik őket. Biztosan van ilyen, de alapvetően a társadalmi kiszorulás a rossz szociális helyzet és a rossz helyre születésnek a következménye. Tehát nem feltétlenül valakik részéről tudatos politikai döntésről van szó, hanem olyan társadalmi folyamatokról, amik őket különösen sújtották. Magyarországon a rendszerváltás nagy vesztesei a romák, de Európában az a közös, hogy a romákra a legjellemzőbb a korai iskolaelhagyás, és ebből következően az alulképzettség, Európában az általános iskolát a romáknak csak negyven százaléka végzi el, Magyarországon ez hetven százalék, de ez is egy közös pont. Aztán ott van a munkanélküliség: nincsenek ott a munkaerőpiacon, és van egy sajátos kultúrájuk is. Ez a három dolog, ami közös bennük, bár a kultúrában nagyon különbözőek, mondjuk egy spanyol gitano, vagy egy Székelyföldön élő cigány, más kategória. A legfontosabb, amiért európai stratégiáról kell beszélni, hogy ők mind európai uniós állampolgárok, és aki európai uniós állampolgár, annak joga van a helyváltoztatáshoz. Tehát ők az európai unióban mindenhol úgy mozoghatnak, mint a saját hazájukban. Ha nem sikerül őket ott jobb körülmények közé juttatni, ahol élnek, akkor részben szervezeten, részben nem saját elhatározásukból, el kezdenek vándorolni. Szervezett emberkereskedelem áldozatai lehetnek, és belezavarhatnak a közbiztonsági ügyekbe, meg esetleg más országok szociális ellátórendszerének használata is problémát jelent ebben az ügyben. Ettől lesz európaivá ez a probléma.

– Több elnökségi ciklus óta téma egy keretstratégia kialakítása, miért pont Magyarország elnöksége alatt történik meg ennek kidolgozása?

– Járóka Livia, aki egyedüli romaként az Európai Néppárt képviselője az Európai Parlamentben, mondta azt, hogy az elmúlt öt évben minden félévben, amikor volt Európai Unió elnökség, minden országnál könyörgött, hogy tegye prioritássá ezt a témát, és egyik ország sem vállalta, mi pedig igen. Tehát ez kizárólag Magyarország döntése volt, azt mondtuk, nekünk ez a prioritás. Ezt azért tettük, mert úgy gondoljuk, hogy a hátrányból előnyt kell kovácsolni. A leggyengébb pontunkat kell a legerősebbé tenni, vállalni kell. Nincs más választásunk. Van itt 700 000 roma 10 millió magyar között, ha rajtuk nem segítünk, akkor mi is rosszul járunk, nincs más választás. Azt akartuk, hogy álljunk a megoldás élére.

– Járóka Livia jelentésének elfogadása, és a Roma Platform áprilisi, budapesti ülése után, mi a következő lépés?

– Május 24-ig a magyar EU elnökség által kezdeményezett és koordinált Európai Roma Keretstratégia szakértői szintű elfogadása megtörtént a különböző miniszteri tanácsok hivatalos ülései után. Ebben a sorban fontos mérföldkő volt, hogy május 19-én ültek össze a 27 tagállam szociális és munkaügyi miniszterei, Magyarországot én képviseltem miniszteri rangban. Ott fogadtuk el az úgynevezett tanácsi következtetéseket, amik kijelölik a roma integráció irányát. Nem véletlen, hogy ezt keretstratégiának hívják, mivel ebben nem a megoldások, hanem a feladatok vannak kijelölve. Meg kell határozni az egyes országoknak, hogy hány romára nézve vállalják az elkövetkező tíz évre, hogy bekapcsolják a munkaerőpiacra, hány gyerek korai iskolaelhagyását akarják megakadályozni, hogyan képzelik el a lakhatási körülmények javítását, mit vállalnak az egészségügyi helyzet javításában. Azt tudni kell, hogy a romák tíz évvel korábban halnak meg, mint a nem roma magyarok, és mi is már majdnem tíz

évvel korábban halunk meg, mint az európai átlag. Sajnos keserű iróniával, de azt kell mondanom, hogy nyugdíjas probléma a cigányoknál nincsen, mert el sem jutnak odáig. Tehát erre jelöl ki az Unió keretstratégiát, majd az egyes országok december 31-éig beküldik a saját roma-felzárkózási programjukat, a jövő év elején a Bizottság ellenőrzi ezt, értékeli, és elmondja, hogy melyek azok a tagállamok, amelyek jót nyújtottak be, összehasonlíthatót, és mi az, amin javítani kell. Utána évenként ellenőrzi a végrehajtását, és jelentést tesz az Európai Parlamentnek.

– *A romákkal foglalkozó kutatásokra utalva, a keretstratégia végrehajtásának is feltétele egy a romákat és helyzetüket összesítő vizsgálat, egy úgynevezett válságtérkép létrehozása. Hogyan készül el ez a térkép?*

– Mi abszolút támogatjuk azt, hogy legyen etnikai adatgyűjtés is. Az Európai Unióban ettől kétségbe vannak esve, mi nem tarjuk ezt olyan negatív dolognak, ugyanis, ha akarunk valakiknek adni valamit, azért mert romák, akkor jogunk van tudni, hogy romák vagy nem. Ha az állam ad valami pozitívát, akkor elvárhatja, hogy valaki vállalja az identitását, sőt, még valami mást is vállaljon. Azt, hogy ő is tesz valamit ezért. A krízistérkép egy trükk, mert mi azt mondhatjuk, hogy a romák területileg is meghatározhatók. Ha azt nézzük, hogy hol laknak ma a legtöbben Magyarországon olyanok, akik nem végeztek el a 8. osztályt, akkor az az eredmény, hogy ezeknek 99%-a roma. Tehát ilyen szegénységi mutatókkal nagyjából lokalizálni lehet, hogy hol él a legtöbb roma. A másik része a dolognak, hogy nagyon vigyázni kell arra, hogy nemcsak romákról beszélünk. Ezért mi minden szegény embert támogatunk, csak arra kell figyelni, hogy amikor azt mondjuk, minden szegény embernek akarunk segíteni, akkor a pénz mindig kevés. És ne az legyen, hogy mindenkin segítünk, és a sor végén a romák állnak, és amikor odajutunk, elfogyott a pénz. Azt mondjuk, hogy van száz munkahely, arra biztos jelentkezne száz nem roma, magyar ember is. De mi azt mondjuk, Romastratégia! Tehát száz munkahelyből 25 jusson a romáknak is, 25%. Miért pont 25%? Azért, mert ugyan ők csak 10%-át teszik ki az ország lakosságának, de a munkanélküliség az ő köreikben 85%. Egyszerre etnikai is, és egyszerre általános szegénységi is a megközelítés. Tehát a szegénységet célozzuk meg, és ezen belül a romákat.

– *A keretstratégia elkészültéig milyen magyarországi intézkedéseket foganatosítanak?*

– Az intézkedések fontos része a munkaerőt érintő kérdések. Mivel a roma lakosság körében a legnagyobb a munkanélküliség, megpróbáljuk ezeket a rétegeket munkához juttatni, elsősorban közmunkához. Az állam vállalja azt, hogy olyan munkaerő-programot állít fel, amivel a romákat be fogjuk vonni, sokkal jobban, mint eddig. És úgy vonjuk be őket, hogy adunk nekik valamiféle képzést is, hogy a legközelebb, amikor kikerülnek ebből a közmunka-

programból, akkor adott esetben nagyobb esélyük legyen elhelyezkedni a szabad munkaerőpiacon is, mert közben részt vettek egyfajta „szakképzésben”: ha nem is szakmunkás bizonyítványt szereztek, de elsajátítottak valami olyan képesítést, amivel maguk is el tudnak helyezkedni. A másik pedig a tanulás. Ott pedig egy olyan nagy ösztöndíj-programot indítottunk szeptembertől – már most megvannak az előkészületek –, amiben a teljesítményt fogjuk díjazni. Tehát pont azokat a pontokat támadjuk meg, melyek leginkább forrásai az iskolai lemorzsolódásuknak, hogy nem végzik el a 8 osztályt, hogy beiratkoznak középiskolába, de nem szerzik meg a képesítést. A következő programok lesznek: Út a középiskolához, Út a szakmához, Út az érettségihez. Itt addig kap ösztöndíjat a diák, amíg növeli a teljesítményét. Tehát a kettes tanuló is kaphat ösztöndíjat, de csak akkor, ha egy félév alatt 2-ről felmegy 2,2-re. És így elkerüli a kibukást. A tanár is kap támogatást, tehát ez egy nagy ösztöndíj-program lesz. Aztán lesz olyan lakhatási program, ahol azok a cigánytelepen élők juthatnak lakáshoz, akik hajlandók saját maguk építeni, vagy saját maguk rendbe tenni, egyébként rendelkeznek munkahellyel, és a gyermeküket iskolába küldik.

– *A tavaly ősszel megrendezett „A romák felzárkózása európai dimenzióban” konferencia is kiemelte az egyházak jelentőségét. Milyen szerepet szánunk az egyházi misszióknak, a cigány pasztorációnak ebben a munkában?*

– Az egyházak nem azért fontosak, mert mindenkinek meg kell téríteni, vallásossá kell tenni. Az a cél, hogy olyan emberek dolgozzanak a romaügyben, akiknek nem csak az eszük van ott, hanem a szívük is. Akik úgy tudnak közelíteni a másik emberhez, hogy az nem azt érzi, hogy megalázzák, nem azt érzi, hogy lenézik, hanem azt érzi, hogy egyenrangú partnernek tekintik, és így sokkal nagyobb esély van arra, hogy motiválni tudjuk és bevonjuk a programokba. Ezért fontosak az egyházak. Az egyházak vállalták, hogy indítanak roma szakkollégiumokat, négy roma szakkollégium indul szeptembertől az országban, ha felfejlődik kétéves rendszerben, akkor több mint 100 új egyetemre járó roma fiatalnak lesz olyan internátusa, ahol plusz segítséget kap nyelvtanulásban, kultúrájának ápolásában, lelki segítséget, közösségszervezést. Ez egy nagyon lényeges dolog az egyházak részéről.

– *Végezetül egy személyes kérdés. Ön lelkesként dolgozott, és többször nyilatkozta, hogy fájdalmas döntés volt, amikor politikai pályára lépett. Hogy érzi, megérte a váltás, és azt tudja tenni, amit mindig is szeretett volna?*

– Azt, hogy megérte-e, egyelőre nem tudjuk. A siker itt nem garantált. Amikor én elvállaltam a roma-ügyet, pontosan tudtam, hogy itt sikeres nem tudok lenni. A romáknak mindig kevés lesz, amit csinálók, a nem romáknak, meg azoknak, akik már így is soknak tartják, azoknak mindig sok lesz. De én úgy gondoltam, hogy ha már a politikában va-

gyok és van lehetőségem részt venni az új kormány munkájában, akkor egy olyan területet válasszak, amit tudtam, hogy senki nem választ, és ahol a legnagyobb a baj. Azt kéne megérteni minden magyar embernek, hogy amikor egy cigány embernek, családnak segítünk, akkor magunknak is segítünk. Mert ha a cigánynak nem fogunk segíteni, akkor nekünk is nagyon rossz lesz, mert egy idő után élehetetlenné válik ez az ország. Tehát a cigányügy egy magyar ügy, egy nemzeti ügy, és én ezt ezért vállaltam. És van egy személyes motivációm is, én egy lelkes családban nőttem föl, és az édesanyám nagyon sokat foglalkozott cigány gyerekekkel. Mindig maga

köré gyűjtötte őket, meghívta őket a lakásunkba, vacsora kenyeret adott nekik, fagyit főzött nekik, olvasott nekik a Bibliából, játékokra tanította őket, bevitte őket a templomba, és nagyon szerették őt. És nekem nagyon sok barátom volt ebben a világban, és én jól éreztem magam közöttük. Édesapám harminc éven keresztül alkoholista foglalkozott, mint lelkész, és úgy gondoltam, hogy valamit ebből a segítő attitűdből, – biztos nem olyan jól, mint ahogy ők tették – át kell, hogy vegyék.

– Sok sikert kívánok hozzá!

Szemző Ildikó

Az EU-elnökség hírei

EU-bővítés

A várakozások szerint már a jövő év folyamán lezárulhatnak a csatlakozási tárgyalások Horvátország és az Európai Unió között.

A Horvátországról készült beszámoló szerint az országgal folytatott uniós csatlakozási tárgyalások utolsó szakaszukba léptek. A Bizottság azt szorgalmazza, hogy Horvátország folytassa a csatlakozási kritériumok teljesítése érdekében tett erőfeszítéseket, különösen ami a korrupció és a szervezett bűnözés elleni harcot illeti. A 4,4 milliós lakosú balkáni állam kezdetben jó úton haladt afelé, hogy 2011-ben csatlakozni tudjon az Unióhoz, 28-ra növelve ezáltal a tagállamok számát. A szomszédos Szlovéniával kiborított határvita miatt azonban a tárgyalások több mint egy évig szüneteltek, és csak nemrég indultak újra annak eredményeként, hogy a két ország megállapodott a vitarendezés módjáról.

A tavalyi jelentés közzététele óta három ország – Albánia, Montenegró és Izland – kérelmezte, hogy csatlakozhasson a jelenleg 27 tagot számláló Európai Unióhoz. Izland röviddel a kérelem benyújtását követően sikeresen túljutott az első akadályon: az EU külügyminiszterei felkérték az Európai Bizottságot, vizsgálja meg az észak-atlanti szigetország uniós tagságra való alkalmasságát.

Albánián és Montenegrón kívül három másik nyugat-balkáni ország kíván csatlakozni az Európai Unióhoz: Szerbia, Bosznia-Hercegovina és Macedónia Volt Jugoszláv Köztársaság. A globális recesszió ellenére összességében az egész régió előrehaladást tud felmutatni az uniós integráció felé vezető úton, ám továbbra is rengeteg a tennivaló.

A jelentés megállapítja, hogy a közelmúltban Albániában és Montenegróban megtartott parlamenti választások a szükséges követelményeknek meg-

felelően zajlottak le, de mindkét országnak további lépéseket kell tennie a jogállamiság megerősítéséért. A dokumentum javaslatként fogalmazza meg, hogy az EU léptessen életbe ideiglenes kereskedelmi megállapodást Szerbiával, és azt szorgalmazza, hogy Bosznia-Hercegovina gyorsítsa fel a legfontosabb területeken beindított reformokat.

Noha Szerbiának, Macedónia Volt Jugoszláv Köztársaságnak és Montenegrónak az uniós csatlakozáshoz még számos akadályt le kell győznie, állampolgáraik januártól várhatóan vízum nélkül utazhatnak majd be az EU területére.

Ami Törökországot illeti, a jelentés szerint a politikai reformok új lendületet vettek az országban, ami biztató jel az Unió számára. A dokumentum dicsérő hangon szól arról is, hogy egy évszázados viszálykodást követően Törökország felújítja diplomáciai kapcsolatait Örményországgal, és erőfeszítéseket tesz annak érdekében, hogy véget vessen az országban élő kurd kisebbséggel hosszú ideje fennálló konfliktusnak.

Az Európai Unió és Koszovó, a függetlenségét 2008 februárjában kikiáltó volt szerbiai tartomány közötti kapcsolatok még gyerekcipőben járnak. Az EU külön tanulmányban tekinti át, melyek azok a legfontosabb szakpolitikai területek, ahol Koszovónak előrehaladást kell elérnie. A dokumentum azt is felvázolja, hogyan tud ebben az Unió segíteni.

Az Európai Unió a csatlakozni kívánó országok közül az eddigiek folyamán mindössze Horvátországot, Törökországot és Macedónia Volt Jugoszláv Köztársaságot nyitvánította hivatalosan uniós tagjelölt országnak.

Béctől keletre

A jelenlegi csatlakozni kívánó országok esélyeit mindenképpen rontja, hogy a legutóbbi két bővítési kör (2004, 2007) sikerének megítélése felemás, amit

a régebbi tagok csalódásként éltek meg. A korábbi bővítési körökben ugyanis a felvett országok jellemzően betartották amit vállaltak/ígérték a csatlakozási tárgyalások során, ami nem feltétlenül igaz az utóbbi két bővítési körre. Ez egy olyan kulturális különbségre utal, amit egyszerűen úgy lehet megfogalmazni, hogy Bécestől keletre és délre haladva egyre nagyobb a szakadék a szavak és a tettek között.

Ennek következménye, hogy ma az Európai Unió sokkal jobban odafigyel a csatlakozni kívánók vállalásainak betartására. Így Horvátország esetében olyan, az ország vállalásait a megvalósítás arányában értelmező mérőszámokat is a csatlakozás előfeltételeként szab, amiket korábban nem alkalmazott. Az sem kizárt, hogy ezután a bővítési tárgyalások megkezdését csak a beváltott ígéretek függvényében lehet majd egyáltalán elkezdeni.

A csatlakozási folyamat bonyolultabbá válása annak időbeni kitolódását is magával hozza, ezért a csatlakozni kívánó országokban is növekszik a fenntartás az európai dimenzió iránt, ugyanis nem látják hitelesnek a bővítési ígéretet. Kedvüket az is szegheti, hogy a legrosszabb helyzet a bővítést közvetlenül megelőző időszakban van, ugyanis ekkor már a kötelezettségeket teljesíteni kell, viszont az előcsatlakozási alapokat leszámítva komolyabb forrásokhoz még nem jutnak az Európai Uniótól.

Anyagi jelleg

Magyarország saját érdekeitől is vezérelve támogatja a nyugat-balkáni bővítést. Azonban kevés szó esik arról, hogy a bővítés pénzbe is kerül.

Mivel mindegyiküknek EU és magyar átlag alatti a gazdasági teljesítménye, az új tagországok felzárkóztatására pénzeszközöket kell majd biztosítani. Erre minden bizonnyal nem lesz plusz forrás, ellenkezőleg: az Európai Unió fejlett országai, nettó befizetői hozzájárulásuk mértékét is csökkenteni kívánják. Így a jelenleg kedvezményezett országoknak, így hazánknak növekvő számú országgal kell EU-forrásokon megosztoznia a bővítés után (lásd: <http://www.eucivil.hu/article.php?pId=1677>). A bővítés azt is magával hozza, hogy relatív értelemben Magyarország egyre fejlettebbnek számít majd, gazdasági mutatóink egyre inkább közelítik az EU-átlagot, következésképp egyre kevesebb felzárkóztatásra szánt forrásra tarthatunk igényt. A közvetlen EU-forrás valószínűsíthető szűkülése ellenére Magyarországnak érdeke a további bővülés.

Fontos a Duna régió oktatáspolitikájának összehangolása

Az Európai Unió Duna régióra vonatkozó hosszú távú stratégiai tervében fontos a régiós oktatáspolitikák összehangolása – mondta el dr. Erhard Busek korábbi osztrák tudományos miniszter a gödöllői Szent István Egyetemen (SZIE) április 28-29-én megrendezett

CASEE – A Duna régió uniós stratégiája című nemzetközi konferencián. A kilenc országból több mint száz résztvevő érkezett a soros magyar EU elnökség helyszínére, hogy a föld- és vízgazdálkodás valamint a környezetvédelem ügyét kutatási és oktatási szempontból is körbejárják.

A megnyitón Solti László, a SZIE nemrégiben újraválasztott rektora hangsúlyozta: „A Duna összekerül és elvált minket, a víz maga pedig egyre fontosabb a természeti erőforrások közül. Az előrejelzések szerint a XXI. században beszűkülnek ivóvíz készleteink, és nem elég, hogy egymilliárd ember éhezik a világon, körülbelül ugyanennyien nem jutnak megfelelő ivóvízhez. Mérgező anyagok, beleértve nehézfém, antibiotikum és hormonmaradványok szennyeznek korlátolt ivóvíz készleteinket Kelet-Közép Európában is” – mondta a rektor. A víz, mint stratégiai erőforrás a SZIE oktatási és kutatási céljaiban is erősödő szerepet játszik. A konferencián dr. Erhard Busek nyitó prezentációja során elmondta: az Európai Unió régiós stratégiai terve 22 koordinációs egység összehangolásával valósul meg. „A Duna nem csak közlekedési vonal. A víz a biológiai sokszínűség és az élet alapja. Ennek jegyében a makro régiós együttműködés szorosabbá tételére törekszünk.” Dr. Erhard Busek, az IDM (Institution for the Danube Region and Central Europe) elnöke, Johannes Hahn regionális politikáért felelős uniós biztos tanácsadója, elmondta, hogy az egyetemeknek, a kutatóközpontoknak és a magán szektornak szoros együttműködésben kell megvalósítania a tudományos és kutatási célokat. Ezen célok a kapcsolatépítés, az energiakérdés, a környezet és a kockázatmentesség. A rövid és közép távú tervek után a régiós oktatáspolitikák összehangolását tűzték ki célul a tananyagok modernizálása, azok munkaerőpiaci igényekhez való alakítása, illetve a célzott oktatás és kutatás által.

A Magyar Tudományos Akadémia tagja, Somlyódy László előadásában kitért a Duna régió legfontosabb problémáira és a lehetséges megoldási lehetőségekre. Elmondta, hogy a Duna és ezáltal a Fekete-tenger vizének szennyezése gazdasági és ökológiai ellentétet gerjeszt. A véletlen szennyezések következményei, mint például a 2000-es ciánszennyezés, az árvizek, a vízminőség lokális és regionális állapota aggasztó. Kérdésünkre a professzor elmondta, hogy a szennyvíz az egyik legfontosabb aspektus, amelyet elsődlegesen hazánkban kell megoldanunk. Az ezer milliárd forintos beruházási költség 85 százalékat állja az Európai Unió. Jelenleg hazánkban 650 víztisztító üzemel a tíz évvel ezelőtti 250-hez képest, de ez a szám 1200-ra kell, hogy emelkedjen. Ez a fejlesztés nagy mennyiségű szakképzett munkaerőt igényel. „Az új csepeli szennyvíztelep 300.000 köbméter vizet tisztít meg naponta, ez a bécsi után a régió második legnagyobb ilyen létesítménye. És erre szükség van, mint ahogy arra is, hogy a Szent István Egyetem, vagy a Budapesti Corvinus Egyetem nagyobb számban képezzen a vízhez, a mezőgazdasághoz és a környezetvédelemhez értő szakembereket.” Dr. Solti László elmondta, hogy

a SZIE nagy múltú agráregyetemként a jövőben is hangsúlyt fektet minden olyan területre, amely a biztonságos és jó minőségű élelmiszer, és a vízkészlet megővése, a megújuló energia, illetve a környezet megőrzésére irányul.

A „három igen” elvére váltottak a tagállamok

A tagállamok uniós ügyekért felelős miniszterei elfogadták a Duna Régió Stratégiáról szóló tanácsi záródokumentumot. Az ülésen elnöklő Martonyi János magyar külügyminiszter elmondta, ezzel az elnökség céljának első fele teljesült, és megkezdődhet a konkrét programok előkészítése.

Az Általános Ügyek Tanácsa 2011. április 13-án, luxembourgi ülésén jóváhagyta a Duna Régió Stratégiáról szóló záródokumentumot, amelyet a magyar elnökség az elmúlt hónapokban dolgozott ki. A stratégia célja, hogy biztosítsa a Duna régió fejlődésének fenntarthatóságát és koherenciáját. Martonyi János az ülésen elmondta, a záródokumentum elfogadása azt jelenti, hogy egyben az elméleti viták is lezárultak. *„Ezzel az elnökség céljainak első felét teljesítettük. Most pedig megkezdjük a megvalósítás előkészítésének szakaszát, hogy a stratégia repülőrajttal indulhasson, miután az Európai Tanácstól júniusban megkapja a végső jóváhagyást”* – mondta a külügyminiszter.

A Tanács elismerte ugyan a Bizottság által javasolt „három nem” alapelvét: „a makroregionális stratégiák nem igényelnek sem új uniós finanszírozást, sem új uniós struktúrákat, sem pedig új uniós jogalkotást”, Martonyi János ugyanakkor a sajtótájékoztatón kiemelte, hogy új megközelítésként a tagállamok „a három igen” elvét is zászlójukra tűzik, vagyis a meglévő források jobb csoportosítására, a meglévő eszközök hatékonyabb koordinációjára és új ötletekre összpontosítanak majd.

A végrehajtás minél gyorsabb indítását segítő, a magyar elnökség koordinátori találkozót szervezett a Duna-stratégia nemzeti kapcsolattartói és a prioritási területek koordinátorainak részvételével 2011. május 8-10 között Gödöllőn. A májusi gödöllői találkozóra – amelynek célja elsősorban az együttműködés kereteinek kidolgozása és a finanszírozási kérdések megvitatása – meghívást kaptak a Balti-tengeri Stratégia nemzeti kapcsolattartói és koordinátorai is.

Újságírói kérdésre válaszolva Johannes Hahn elmondta, a Bizottság által felvázolt cselekvési terv több mint 100 lehetséges projektet sorolt fel. A biztos szerint a következő időszakban éppen az lesz a feladat, hogy kiválasszák ezek közül az első megvalósítandó projekteket. *„Az első kézzelfogható és látványos eredmények jövőre várhatóak”* – tette hozzá a biztos.

A záródokumentum pontos intézkedéseket is meghatározott a stratégia végrehajtásában részt vevő szereplők számára. Felkérték a nemzeti kapcsolattartó pontokat és a koordinátorokat, hogy alakítsák ki a megvalósításhoz szükséges informális

intézményrendszert, jelöljék ki és szervezzék hálózatba az érdekelt feleket. Feladatuk lesz az is, hogy jegyzéket állítsanak össze az egyes kiemelt kérdésekhez kapcsolódó folyamatban lévő projektekről és lehetséges projektelgondolásokról.

Az informális intézményrendszer részeként a dokumentum a Bizottságot kéri fel, hogy a tagállamokkal együttműködve vállaljon vezető szerepet a végrehajtási folyamat stratégiai koordinációjában a szubszidiaritás elvével összhangban.

A tagállamok egyetértettek abban, hogy a területi stratégiákban nagy lehetőségek rejlenek „az EU gazdasági, társadalmi és területi kohéziója, valamint az uniós célok elérése szempontjából, a fenntartható fejlődés jelentőségének fokozottabb érvényesítése céljából, valamint az Unió előtt álló jövőbeli kihívásokhoz való alkalmazkodás elősegítése szempontjából”.

A tagállamok úgy látják, hogy ehhez az EU egészének hosszú távú növekedési céljaival megegyező irányban kell elindulni, ezért a záródokumentum kiemeli, hogy a Duna-stratégia kereteinek kialakításában mind az Európa 2020 növekedési stratégia, mind az EU fenntartható fejlődési stratégiája iránymutatással szolgált.

A Duna-stratégia elsősorban uniós politika, ugyanakkor abban nyolc EU-tagállam mellett – Ausztria, Bulgária, Csehország, Magyarország, Németország (Baden-Württemberg és Bajorország), Románia, Szlovákia, Szlovénia –, hat EU-n kívüli ország vesz részt: Horvátország, Szerbia, Bosznia-Hercegovina, Montenegró, Moldova és Ukrajna.

A tagállamok a végrehajtásra készülnek: 2013-ig 10-30 milliárd euró

A Duna-stratégia alapja a „három nem” elve, vagyis, hogy annak megvalósításához az országok nem hoznak létre sem új intézményeket, sem új jogszabályokat, és új uniós forrásokat sem kapnak e célra. A magyar elnökség ugyanakkor alapvetőnek tartja, hogy ezt a „három igen” elvével kiegészítve pozitív irányt adjon a stratégiának. *„Igent mondunk a jobb koordinációra, igent a meglévő források hatékonyabb felhasználására és igent a kreatív ötletekre”* – fogalmazott Barsiné Pataky Etelka a gödöllői eseményen.

Johannes Hahn a találkozón hangsúlyozta, a nemzeti koordinátoroknak nem saját államuk, hanem a régió érdekeit kell szem előtt tartaniuk. *„A Duna Régió Stratégia sikere attól függ, hogy képes lesz-e mindenki magáénak érezni a stratégiát, és képesek leszünk-e olyan ambiciózus és realisztikus célokat lefektetni, melyeket mindenki egyformán fontosnak tart”* – mondta Hahn. A koordináció része és a koordinátorok felelőssége az is, hogy a stratégia keretében csak olyan projekteket támogassanak, melyek nem csak lokális érdeket szolgálnak. A Duna-stratégia projektjeinek olyan kihívásokra kell választ adniuk, amelyek csak a résztvevő államok összefogásával oldhatóak meg – mutatott rá a biztos.

Bár a Duna-stratégiára nem különítenek el forrást sem uniós, sem tagállami szinten, Völner Pál, a Nemzeti Fejlesztési Minisztérium államtitkára szerint vannak erre a célra felhasználható források. „Optimista becslések szerint 10, pesszimista becslések szerint 30 milliárd euró az az összeg, amely a strukturális alapokból a 2007-2013 közötti időszakban nem kerül lehívásra” – mondta Völner a találkozót megnyitó beszédében. Abban mindenki egyetértett, hogy ez az összeg önmagában is nagy lehetőséget jelent a régió számára, az államtitkár ugyanakkor emlékeztette a résztvevőket, hogy a strukturális alapokon kívül is vannak lehívható uniós források, így például a közlekedés terén a TEN-T források nyújtanak további lehetőséget.

A jövőbeni finanszírozást illetően Hahn rámutatott: a koordinátoroknak már most meg kell kezdeniük a munkát, hogy a következő többéves pénzügyi keretből forráshoz jussanak. Már ősszel megkezdődik a következő hétéves keret költségvetés tartalmi vitája, ezért rendkívül fontos lenne, ha már ekkorra tudnák, milyen programokat akarnak támogatni a Duna-stratégia égisze alatt – hívta fel a figyelmet a biztos. A sajtótájékoztatón Johannes Hahn arról is beszélt, hogy a Duna Régió Stratégia teljesítése nincs határidőhöz kötve; annak célja, hogy egy hosszú távú együttműködés alapjait lefektesse. A stratégiához meghatározott akciótervben szereplő több mint száz projekthez ugyanakkor megfelelő ütemezést kell meghatározni. A biztos szerint ez lehet a következő két hónap egyik eredménye.

A biztos szerint tíz év az a távlat, amelyben a Duna régióban élők már konkrét változásokat is kell, hogy tapasztaljanak, ha a stratégia megvalósítása megfelelően zajlik. A magyar elnökség célja, hogy júniusra, mikor az Európai Tanács megerősíti az áprilisi tanácsi döntést, minden készen álljon, és a lengyel elnökség késedelem nélkül megkezdhesse a stratégia végrehajtását.

Youth@Work:

a munkahelyteremtés és a vállalkozó kedv kibontakozásának új programja az EU-ban

A Youth@Work program 2011. április 29-én indult útjára a Fiatalok Európai Állásbörzéjén, Budapesten. A konferenciát a magyar Nemzeti Foglalkoztatási Szolgálat rendezte a magyar EU elnökség megbízásából, az elnökség azon elkötelezettségének részeként, miszerint az EU napirendjére tűzi a fiatalok munkanélküliség problémáját.

Jelenleg minden ötödik fiatal európaiból egy nem talál munkát. Ez az adat az emberi tehetség és lehetőségek óriási pazarlását mutatja, amely évekre veszélyeztetheti az Európai Unió versenyképességét. A problémára adott válasz részeként az Európai Bizottság elindítja a Youth@Work programot, amely innovatív módon segíti elő magas minőségű és fenntartható munkahelyek megteremtését az európai fiatalok számára.

A Youth@Work összehozza a fiatalokat a kis- és középvállalkozásokkal (KKV). Ez az a szektor, amely gyorsabban talál önmagára a gazdasági válság után, mint más szektorok, és ezzel fontos szerepet játszik Európa talpra állásában. A program célja, hogy élénkítse a KKV munkaadók között a keresletet a fiatalok iránt, valamint hogy ehhez hasonlóan a vállalkozó kedvű fiatalok között is népszerűsítse a KKV-knál történő elhelyezkedést, amely ugródeszka lehet a vállalkozóvá váláshoz. A program sikerének jelentős tényezői a közvetítők, az Európai Foglalkoztatási Szolgálat (EURES) hálózat és az Állami Foglalkoztatási Szolgálatok (PES), akik információkkal és tanácsadással állnak mind a munkaadók, mind a fiatalok rendelkezésére.

A fiatalokat érintette legkeményebben a gazdasági válság, mivel ők gyakran nem rendelkeznek azon tapasztalatokkal és készségekkel, amelyek versenyképessé tehetik őket a munkahelyekben nem bővelkedő munkaerőpiacon. Frissességük, nyitottságuk azonban gyakran azt is jelenti, hogy innovatív ötleteket és energiát hoznak a munkaadónak.

A Youth@Work aktívan együttműködik KKV munkaadókkal, fiatalokkal és az Állami Foglalkoztatási Szolgálatokkal (PES), hogy több fiatal álláskereső foglalkoztatását segítse elő európai KKV-k által. Ennek érdekében állásbörzéken szervez gyakorlati foglalkozásokat EU-szerte olyan témákban, mint: kapcsolatépítés-kapcsolatszervezés (networking), mentorálás, munkaerő toborzás. A fiatalok ötletei és lelkesedése saját vállalkozás indítása iránti vágya is nőhet. Mivel gyakran nem rendelkeznek a kompetenciákkal és erőforrásokkal, hogy mindebből valóság legyen, a Youth@Work a potenciális fiatal vállalkozók számára információt és támogatást is nyújt.

A talpra állás és a jövőbeli versenyképesség szolgálatában

Mindezek által a Youth@Work hozzájárul Európa gazdasági válság utáni helyreállításához, és az Európa 2020 stratégiában lefektetett azon ambiciózus terv megvalósításához, hogy a 20-64 év közötti férfiak és nők 75%-a foglalkoztatott legyen 2020-ra. Abban is az EU segítségére lesz, hogy az Unió a legtöbbet hozza ki legnagyobb tőkéből, a fiataljaiból.

Háttér

Ez az új program támogatja az EU *Mozgásban az ifjúság* kezdeményezését, amelynek célja Európa képzési rendszereinek erősítése és a fiatalok munkaerő-piaci belépésének támogatása. A *Mozgásban az ifjúság* az Európa 2020 egyik kiemelt kezdeményezése. Az Európa 2020 stratégia az EU növekedési stratégiája a következő évtizedre, melynek célja, hogy az EU gazdasága intelligens, fenntartható és inkluzív legyen. Amennyiben még több információra van szüksége, nézze meg a háttér-információkat tartalmazó dokumentumot.